

S'anell de s'àvia

Açò era i no era, un filletet grasset de nom Dídac, que vivia tot content en una humil casa de Ciutadella, dins de sa murada. Creieu que es bergant no era d'una família gaire rica que es pugui dir, més bé el contrari. Ca seua era petita, feia molta pudor a humitat i el terra sempre estava ple d'arena procedent des marès desfet de ses parets. A més a més, amb en Dídac, es seus cinc germans petits, son pare i sa mare, vivia sa seua bona àvia i sa seua tia vídua, que perquè era xorca i sense fills, que sinó pots estar segur que ella i família dormirien sota aquell sostre. En definitiva, que entre un i altre vivien allí estrets com a pinxes.

No per açò però en Dídac era un fillet més desgraciat que ets altres; per res del món. En Dídac tenia sa sort més grossa que qualsevol al·lot podria tenir: sa seua estimada àvia Maria.

Quan en Dídac tornava de s'escola cap a ca seua, el primer que feia era anar a donar una forta abraçada a s'àvia i mil besades amb pipius. Després, es passava tot es capvespre ajudant-la amb ses feines de sa casa: li encantava que li mostrés de fer formatjades i crespellets dia rere dia, fent veure as cap d'es temps que ja no se'n recordava, perquè n'hi mostrés altra vegada. A més, s'àvia era tan bona cuinera que, quan en Dídac es posava un poc febrós, li feia una bona vianda per sopar que de saborosa que era el deixava ben curat per tornar a escola en sol demà.

Si no estaven a sa cuina, estaven en es menjador fent ganxet i contant llegendes i rondalles, com sa de sa Naveta des Tudons, que tant li agradava, o

en es pati, venga jugar a la xaranga, a mèrvols, a pilota o a qualsevol joc que s'avia Maria jugava de petita. Àvia i nét feien goig de veure, eren carn i ungla.

Però arribà es dia que la Verge Maria picà a sa porta de can Dídac per endur-se s'avia al cel, as costat del bon Jesús. Tothom es posà molt trist en saber sa nova i arroparen s'avia Maria as llit per acomiadar-se d'ella. Abans de deixar aquest món però, s'avia cridà d'amagat en Dídac, que no sabia gaire què passava, i li digué en un fil de veu:

_Dídac, filletet meu, d'aquí no res la Verge Maria em vindrà a cercar per endur-me amb ella al cel, suvora el bon Jesús. Com que tu i jo solíem passar molts de decapvespres junts fent-ne de grosses, m'agradaria que te quedessis aquest anell d'or amb una pedra màgica, que te servirà per xerrar amb jo quan ho necessitis i demanar-me qualsevol cosa que vulguis. Només has d'anar davant sa tomba des difunt i dir: *"Mon anell màgic, miraculós, fes-ho menys tràgic, més valuós"*. Aquest anell ja me'l va donar a jo sa meua àvia per poder xerrar amb ella quan ho volgués, i sempre n'he fet un bon ús i l'he guardat amb molt de seny, i esper que a tu també te faci servei. Però ja pots anar alerta! Empra aquest anell només per xerrar amb persones que hagin mort de vells i sense cap pena. S'anell te deixarà xerrar amb bons esperits, però mai provis de xerrar amb fantasmes de gent que no ha mort en pau, t'ho deman per favor.

Dit açò, àvia i nét es donaren una forta besada i s'acomiadaren, prometent que ben prest xerrarien de nou gràcies a s'anell.

No tardà gaire en Dídac a enyorar-se de s'avia, així que un capvespre, d'amagatotis, se n'anà tot decidit as cementiri, on jeia enterrada. Davant sa tomba, en Dídac dubtà un poc, tremolà, es gratà sa closca, mirà s'anell, llegí

s'epitafi a poc a poc, estotjà s'anell, féu una passa cap enrere, tornà a tremolar, tragué de nou s'anell, s'emocionà, tragà saliva i finalment pronuncià entre embuts ses paraules màgiques.

I tal dit tal fet, en Dídac sentí sa dolça veu de s'àvia Maria, i pogué xerrar amb ella una llarga estona, mentre es sentí més reconfortat que mai. Això féu molts altres decapvespres en què s'enyorava, i així aconseguia evitar plorar per s'àvia.

Sapigueu però que en Dídac tenia un conco, més llest que una rabosa, que no tardà gaire a ensumar-se que es filletet amagava qualche cosa. Es conco era malvat, un home ric però avar, que tenia a nom seu una fonda molt rica i popular a Ciutadella, on treballava son pare d'en Dídac de sol a sol. Tot i tenir moltes propietats, mai s'havia preocupat pes seus familiars, i li era absolutament igual si vivien apilotats en una casa pobre com si un dia no podien tenir un plat a taula.

Diuen que un dia que en Dídac feia es lero per sa fonda, es conco l'enxampà en secret, i clavant-li es seu nas de punta en es front, amb una llarga rialla sota aquell mostatxo negre i topit, li digué:

Escolta homenet, sé que amagues cosa, i tot d'una ho amollaràs tot, perquè crec que ja sé de què se tracta digué es conco amb una veu ronca i seca.

_Conco, jo no sé què me diu. Què passa, què amag, què vol?_respongué nerviós i tremolant es fillet. Es conco es posà dalt la parra.

_És molt raro que un filletet gras i poruc com tu, que sempre anava agafat de sa falda de s'àvia, no hagi plorat gens en morir-se aquesta, i estigui tan tranquil com tu estàs. Au, què amagues! Mostra s'anell que te va donar s'àvia Maria, que jo de petit ja veia com l'emprava per xerrar amb es morts!

Conco, conco, però tranquil. No s'emprenyi així, que me fa por. Jo no sé quin anell m'està dient, conco... contestà en Dídac amb sa llàgrima que li penjava. Llavors, es conco, sense pensar-s'ho dues vegades, foté mà a sa butxaca d'en Dídac i li agafà s'anell per força.

_ Amb aquest anell podré xerrar amb s'al·loteta morta que enterraren a sa Naveta, segons sa llegenda, i demanar-li on paren es tresors que es dos gegants li regalaren per mor seu. S'àvia Maria sempre me n'ha parlat, d'aquesta llegenda, i tot i que ha estat s'única que m'ha xerrat d'aquests tresors, estic ben convençut que en qualche lloc deuen parar, perquè d'ella mai han sortit mentides!

Conco, però t'he d'advertir que s'àvia Maria me va dir que... intentà dir tremolant en Dídac, que molt bé se sabia sa llegenda, però es conco anava a la seua i ja partia per sa porta cap a sa Naveta des Tudons.

Quan arribà davant sa Naveta, va treure s'anell, el besà, rigué com un condemnat perquè veia que aconseguiria es tresor que sempre havia cercat, i pronuncià ses paraules màgiques que ja de petit havia sentit dir a s'àvia Maria.

Llavonnes, s'esperit trist d'aquella al·loteta que no havia mort en pau aparegué davant es conco i li oferí sa mà perquè la seguís. Ell, content com unes pasqües, li agafà, ben segur que el duria a on s'amagaven es tresors. Però cap tresor ni un trobaria es conco, perquè tot just agafar-li sa mà, s'esperit de s'al·loteta se l'endugué cap a l'infern cap dret, i d'ell no se'n tornà a saber res mai més; només que havia mort per avar i per babau, ja que tot açò d'es tresor s'ho havia inventat s'àvia Maria quan li contava sa llegenda en es conco de petit, perquè aquest només l'escoltava si hi havia doblers de per enmig.